

INHOUDSOPGAVE

--

Inleiding

De Protestantse Gemeente Breda begint in 2017 aan een nieuwe fase in haar bestaan. Protestants Breda is nu één kerkelijke gemeente, waarbinnen gemeenteleden zich gegroepeerd hebben rondom de Johanneskerk, Lucaskerk, Lutherse Kerk en Markuskerk. “Bouwen op vertrouwen” is het motto geweest, waarin we elkaar hebben gevonden en op basis waarvan we verder willen gaan. De wijze waarop we dit willen gaan doen is vastgelegd in dit beleidsplan 2017 – 2020.

Wat vooraf ging

De Nederlandse samenleving verandert in snel tempo. De laatste vijftig jaar is de ontkerkelijking in het land enorm toegenomen. Maar dat niet alleen: ook de opvattingen over het geloof en dogma's in het geloof zijn sterk veranderd. Na tientallen jaren van gesprek op landelijk niveau heeft dit geleid tot het Samen op weg gaan van Hervormde en Gereformeerde kerken, dat ook in Breda vorm heeft gekregen.

Bij de samenvoeging van de Hervormde gemeente en de Gereformeerde kerk tot Protestantse gemeente Breda in 2005 werden twee wijkgemeenten gevormd: Breda NoorderBeemden (met de Lucaskerk) en Breda Midden-Zuid (met de Johanneskerk en Markuskerk). In 2013 werd daaraan na een fusie de Lutherse wijkgemeente (met de Lutherse Kerk) toegevoegd. De wijkgemeenten hadden een grote mate van zelfstandigheid. In de Algemene kerkenraad werd het beleid afgestemd en ook het financiële beleid vastgesteld.

Door de verdere terugloop in betrokken gemeenteleden en financiële mogelijkheden ontstond er druk om tot verandering te komen. De recente afgelopen jaren kenmerkten zich door toenemende samenwerking en kennismaking, maar ook door soms scherpe discussies over het te voeren beleid voor de toekomst. Wegens oplopende financiële tekorten werd het tijdelijk dienstverband van een jeugdwerker en een missionair predikant niet verlengd. En moest worden ingekrompen op de predikanten formatie. Veel discussie en onrust ontstond over het al dan niet concentreren van kerkdiensten en gradueel afstoten van kerkgebouwen. In juni 2015 bezocht een Visitatiecommissie Breda en gaf zij de volgende aanbevelingen:

- *Herwin het vertrouwen in elkaar (extern vz AK)*
- *Zorg voor heldere financiële uitgangspunten*
- *Bekijk mogelijkheid interim predikant*
- *Ontwikkel met gemeente een inhoudelijke toekomstvisie*
- *Werk aan gemeente-brede projecten*
- *Leer elkaars geloofsbeleving en waarden kennen!*
- *Laat predikanten als team en over wijken werken.*

Met deze aanbevelingen is de Algemene Kerkenraad aan de slag gegaan. Eind 2016 is de financiële situatie duidelijk; wordt er hard gewerkt aan een beroep voor een predikant in de Lucaskerk; is de plaatselijke regeling aangepast; en heeft het Breed

moderamen van de classis ingestemd met het samenbrengen van de wijkgemeenten in een gemeente. Dit beleidsplan vormt het slotstuk van de afgelopen periode. In het beleidsplan is een inhoudelijke toekomstvisie opgenomen en worden doelstellingen geformuleerd op grond van voorgaande aanbevelingen.

Missie

In 2012 is het beleidsplan 2012-2016 “Profileren en Verbinden” door de Algemene Kerkenraad vastgesteld. Het sloot aan bij het in 2011 verschenen visiedocument “De hartslag van het leven” van de Protestantse Kerk in Nederland. De omschrijving van de missie - datgene waarvoor de mensen uit de organisatie staan, wat hun identiteit en waarden zijn en een organisatie naar buiten wil uitdragen - in dit beleidsplan is nog steeds van toepassing.

De kerk is geen doel-in-zichzelf maar wijst boven zichzelf uit naar Jezus Christus. In de kerk gaat het erom Christus te leren vinden, volgen en vertegenwoordigen. Oftewel om het geloof in zijn evangelie te verdiepen, om als zijn volgelingen onderlinge gemeenschap op te bouwen en om in zijn spoor dienstbaar te zijn aan elkaar en aan de wereld.

Visie

Het is van belang om een algemene voorstelling van de toekomst van de Protestantse gemeente Breda te geven. Deze visie geeft aan waarvoor de mensen in de organisatie zich willen inspannen, wat hun toekomstdroom is, waarbij de huidige situatie het vertrekpunt is. Hieronder is onze visie voor de komende vier jaar omschreven. Ontwikkelingen in de toekomst maken het ongetwijfeld noodzakelijk deze nadien weer verder bij te stellen.

De Protestantse gemeente Breda maakt gebruik van vier kerkgebouwen, die ieder een bijbehorende gemeenschap kennen die nauw betrokken is bij de kerkelijke activiteiten in deze gebouwen. De gemeenschappen zijn enigszins verschillend van omvang, karakter, leeftijdsopbouw, sfeer en traditie. Sommige kerkleden voelen zich eigenlijk alleen maar thuis in hun eigen kerkgebouw; anderen willen juist in ruimer verband deelnemen en sommigen zijn voornamelijk betrokken bij een kleinere, specifieke groep binnen de kerkelijke gemeenschap.

De thans bestaande financiële en personele situatie geeft in de periode van dit beleidsplan de ruimte om deze vier gemeenschappen rondom een kerkgebouw als basis te hanteren.

In 2015 is een aantal bezuinigingen doorgevoerd, zodat verder mede dankzij een aantal toezeggingen van steunfondsen een globaal sluitende begroting voor de komende misschien wel 10 jaren verkregen kan worden, waarmee het mogelijk lijkt de vier kerkgebouwen van de PGB in ieder geval deze beleidsperiode open te houden. Gelet op de meerjarenbegroting kan deze situatie ook nog daarna een aantal jaren voortduren, maar vanzelfsprekend is dit met meer onzekerheid c.q. risico's omgeven.

De kerkelijke stichting Behoud Markuskerk en de stichting Behoud Johanneskerk geven financiële steun aan de gemeente. De eerste richt zich op brede steun rondom de Markuskerk. De tweede geeft naast steun aan het onderhoud ook een bijdrage voor de predikantsplaats. Onlangs is opgericht de stichting Noorderbeemden met als

doel de predikantsplaats te ondersteunen. De komende jaren wordt onderzocht hoe de kosten van onderhoud verder omlaag gebracht kunnen worden door de Johanneskerk en de Lutherse kerk onder te brengen bij stichtingen.

De belangrijkste zorgen zijn er vanwege de demografische ontwikkeling van de gemeente. Het aantal actief betrokken gemeenteleden neemt af en vergrijsst behoorlijk. Dit vraagt om een actief beleid. De Kerkenraad ziet het als belangrijkste opgave voor de komende tijd om mensen zich enerzijds thuis te blijven laten voelen in hun eigen kerkgebouw en anderzijds een opener oog te doen krijgen voor de hele Protestantse Gemeente Breda. Daardoor zullen het onderlinge begrip en gevoel van "broeder- en zusterschap" toenemen en zal het bijwonen van (gemeenschappelijke) vieringen in andere gebouwen gewoon of zelfs verrijkend worden. Daarmee kan ook voor diegenen die zich niet direct met een van de gemeenschappen verbonden voelt, het betrokken zijn bij de PGB en bijwonen van diensten weer aantrekkelijker worden.

Deze opgave moet worden doordacht voor het gehele kerkelijke leven. De vieringen, de verschillende wijzen waarop gemeenteleden hun geloof beleven, het pastorale werk, het diaconaat, het jeugd- en jongerenwerk, de samenwerking met andere kerkgenootschappen, het naar buiten treden, de communicatie en ga zo maar door. Het zal echt anders (moeten) gaan. Dat vergt veel van mensen, maar het hoeft niet allemaal tegelijk. We hebben vier jaar om onze plannen vorm te geven. Laten we gewoon aan het werk gaan. Ons inspannen om de ideeën te realiseren, maar onderweg ook genieten van al het mooie dat op ons pad komt. En laten we vooral lankmoedig zijn voor elkaar. Er is meer dat ons bindt, dan dat ons scheidt. We maken allemaal onderdeel uit van dat ene lichaam van de kerk.

Ter voorbereiding van de verdere invulling van het beleid zijn in 2016 uitvoerige gesprekken gehouden met- en in de Algemene Kerkenraad, de wijkkerkenraden, de wijkraden, andere groepen kerkleden en de predikanten. Dit alles onder het motto "Bouwen op vertrouwen", en rekening houdend met afnemend ledental, vergrijzing van het ledenbestand, minder beschikbaar aantal uren van predikanten, minder vrijwillige menskracht en een afname van inkomsten. Het blijkt dat er enerzijds sterke wensen zijn om te behouden wat men heeft (gemeenschapsgevoel, eigen kerkgebouw, eigen predikant, eigen plek en eigen zeggenschap), maar dat er anderzijds ook een wens en bereidheid is om nader samen te werken in gemeente - brede projecten, zowel pastoraal, diaconaal als organisatorisch. Met name worden daarbij vaak genoemd: jeugdwerk, kindernevendienst, bezinning op maatschappelijke onderwerpen, alsmede gestroomlijnde interne en externe communicatie. Benadrukt is daarbij dat de kerk een taak in de maatschappij heeft en niet alleen intern gericht moet zijn. We hebben een boodschap voor de wereld.

Vanzelfsprekend willen we zelf ook invulling geven aan deze boodschap. We trachten dit te doen in het pastoraat en diaconie, maar willen met name de zorg voor onze schepping ook gaan invullen door deel te gaan nemen aan het initiatief voor een Groene Kerk.

De Protestantse gemeente Breda werkt graag samen met andere protestantse gemeenten en kerkgenootschappen in de regio om zo de oecumene gestalte te geven in diensten, diaconie en andere samenkomsten.

Opbouw van het gemeentelven

Kerkenraad

De kerkenraad geeft leiding aan de gemeente en is samengesteld uit alle ambtsdragers: ouderlingen, diakenen, ouderling - kerkrentmeesters en predikanten. De gehele kerkenraad stelt de begroting en de jaarrekening vast, evenals het beleidsplan. Indien er besluiten moeten worden genomen die van cruciaal belang zijn voor de toekomstige ontwikkeling van de Protestantse Gemeente Breda, dan zullen eerst de gemeenteleden gehoord worden tijdens een gemeentevergadering.

Om leiding te kunnen geven aan de dagelijkse gang van zaken binnen de gemeente, werkt de Protestantse Gemeente Breda met een kleine kerkenraad. Deze bestaat uit de leden van het moderamen, de predikanten en vertegenwoordigers van de verschillende sectieteams. De kleine kerkenraad zorgt voor verdere invulling van het beleidsplan.

De vergaderingen van de kerkenraad en de kleine kerkenraad worden voorbereid door het moderamen. Het moderamen bevordert tevens de uitvoering van de genomen besluiten.

Colleges, taakgroepen en sectieteams

Binnen de kerk zijn verschillende activiteiten te onderscheiden, die ook op verschillende wijzen worden georganiseerd. In de Protestantse gemeente Breda kennen we colleges, taakgroepen en sectieteams, waarvan de samenstelling in de Plaatselijke regeling is vastgelegd.

We onderscheiden de volgende colleges:

- College van Kerkrentmeesters
- College van Diakenen

Daarnaast hebben we een aantal taakgroepen:

- Kerkblad S'Amen, door te ontwikkelen naar PR en Communicatie
- Lutherana

Ook willen we een aantal taakgroepen in het leven roepen

- Leren en Toerusten
- Jeugd en Jongeren

Aan elk van de kerkgebouwen waar regelmatig wordt gekerkt vanuit onze gemeente is een sectieteam verbonden. We onderscheiden:

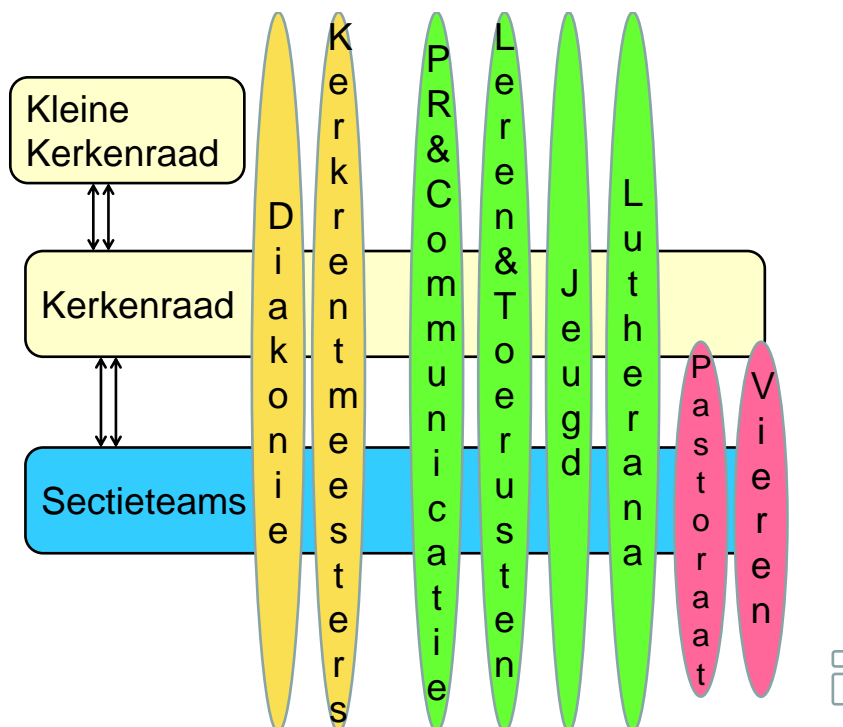
- Team Johanneskerk
- Team Lucaskerk

- Team Luthersekerk
 - Team Markuskerk
- De precieze naamgeving is aan de sectieteams.

De sectieteams zijn verantwoordelijk voor de werkvelden:

- Vieren
- Pastoraat

In het onderstaande organogram is getracht duidelijk te maken hoe de verschillende geledingen zich tot elkaar verhouden. Met het organogram wordt in een keer duidelijk dat het noodzakelijk is dat de geledingen nauw gezet met elkaar samenwerken. De licht en donker gele vlakken zijn de ambtelijke vergaderingen (kerkenraad en colleges van diakenen en kerkrentmeesters). Het blauwe vlak geeft de 4 sectieteams weer. De groene vlakken zijn de taakgroepen. En de roze vlakken omvatten de werkvelden, waar met name de sectieteams op actief zijn

In de kerkenraad en kleine kerkenraad mogen vanwege de kerkorde alleen ambtsdragers zitting hebben. In de colleges dient een door de plaatselijke regeling vastgesteld minimum aantal ambtsdragers te zijn opgenomen. Voor de sectieteams en taakgroepen geldt dat het wenselijk is om hier in ieder geval een beperkt aantal ambtsdragers zitting in te laten hebben, zodat de verbinding met de kerkenraad verzekerd is, maar verder kunnen hier ook gemeenteleden in participeren

In de voorstellen aan de gemeentevergadering in oktober 2016 is gesteld dat in de sectieteams het pastoraat en de vieringen zullen worden vormgegeven.

De kerkenraad heeft ook hier de eindverantwoordelijkheid en stelt bijvoorbeeld het dienstenrooster vast, maar haar taak wordt vooral stimulerend en ondersteunend gezien voor deze werkvelden. Kerkenraad en sectieteams spannen zich in om optimale samenwerking binnen de PGB te bewerkstelligen.

A. Het werkveld Vieren

In de vieringen klopt het hart van de betreffende kerkgemeenschap . In de vieringen komen alle aspecten van Ontmoeten bij elkaar:

- Voor de gelovige, zoekende mens: inspiratie, bemoediging, bezinning, verdieping momenten van stilte, gebed, muziek en zang
- Er is de ontmoeting met de levende, sprekende God in de omgang met de Schriften
- Er is het ontmoeten met elkaar in samen vieren, bidden, zingen en vertrouwend, gelovend, dat God via mensen werkt en door mensen nabij is.
- In al die vormen van ontmoeten en contact is ook de aanwezigheid van de Levende te ervaren

De vieringen zullen steeds de mensen en de gemeenschappen inspireren en wijzen op het belang om naar binnen en naar buiten wervende, aanstekelijke geloofsgemeenschappen te zijn. Zo zal steeds het ontmoeten van de eigentijdse samenleving als een roeping worden ervaren. Het is duidelijk dat de vieringen ook een gemeenteopbouwend effect hebben. Daarnaast spelen de vieringen een belangrijke rol bij het vormgeven aan de Oecumene in het Christelijk geloof.

De kerkenraad ziet het als haar taak om ontwikkelingen binnen dit werkveld te volgen en daar waar mogelijk positieve impulsen te geven tot samenwerking en vernieuwing.

De eerste verantwoordelijkheid voor het 'vieren' ligt bij de verschillende sectieteams. Het is wenselijk en noodzakelijk dat vertegenwoordigers van deze sectieteams minstens één keer per jaar bij een komen om ideeën uit te wisselen en elkaar te inspireren. Daarnaast geldt ook dat de sectieteams gezamenlijk een concept dienstenrooster moeten opstellen, dat ter vaststelling aan de kerkenraad kan worden aangeboden.

Deze bijeenkomsten kunnen ook benut worden voor het bevorderen en stimuleren van de voortgang van inspirerende eigentijdse vieringen binnen de verschillende gemeenschappen, die de gemeente bepalen bij haar roeping om in deze tijd, gemeente van Christus te zijn. In het bijzonder wordt aandacht gevraagd voor de mogelijkheden van verdere of bijzondere gezamenlijke vieringen te onderzoeken en de kerkenraad te adviseren welke volgende stappen in het proces van opbouw van de gemeente gezet kunnen worden.

Richtinggevende vragen bij deze gesprekken kunnen zijn:

- Welke elementen maken onze vieringen aantrekkelijk voor de volle breedte van onze gemeente?
- Wat kunnen we rond onze vieringen loslaten? vernieuwen? vasthouden?
- Welke alternatieve vieringen zouden passen binnen onze gemeente?
- Welke variatie is er in de muziek tijdens de diensten aan te brengen?
- Welke variatie kan er komen in plaats en tijd van vieringen?

- Komen vernieuwingen naast wat we nu al hebben of komen ze 'in plaats van'?
- In hoeverre zijn we bereid te veranderen?
- Hoe kan de oecumene worden vormgegeven?

B. Het werkveld Pastoraat

Eén van de kernwaarden van een Christelijke gemeente is dat de leden omzien naar elkaar.

Vanwege de waarde/betekenis van elk mens moet de gemeenschap waken over het welzijn van al haar leden. Dat is belangrijk om samen de gemeenschap in Christus en de verbondenheid in geloven te kunnen beleven en ervaren. Waar mensen elkaar van hart tot hart ontmoeten, daar ervaren ze de Geest van God aanwezig. Waar twee of drie in zijn Naam samenkomen, daar is Hij in hun midden. De kwaliteit van het omzien naar elkaar binnen de gemeente, kan ook een geweldig instrument zijn om naar buiten toe over te komen als een aantrekkelijke gemeenschap.

Pastoraat is ten diepste een taak van de hele gemeente en al haar leden. In de praktijk kunnen verschillende vormen en gestalten worden toebedeeld aan mensen of groepen, maar de pastorale pet past alle leden en is dus niet alleen voorbehouden aan de dominee of de pastoraal ouderling.

De kerkenraad ziet het als haar taak om ontwikkelingen binnen dit werkveld te volgen en daar waar mogelijk positieve impulsen te geven tot samenwerking en vernieuwing.

De eerste verantwoordelijkheid voor het 'pastoraat' ligt bij de verschillende sectieteams. Het is wenselijk en noodzakelijk dat vertegenwoordigers van deze sectieteams minstens één keer per jaar bij een komen om kennis en ervaringen uit te wisselen en elkaar te inspireren. Samenwerking met de op te richten taakgroep Leren en Toerusting ligt hier voor de hand.

Daarnaast worden deze leden van harte uitgenodigd om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan de kerkenraad met betrekking tot de verdere ontwikkeling van het pastoraat binnen de PGB. Zo kan voor specifieke groepen Breda breed pastorale zorg worden aangeboden. (rouwverwerking, studenten, et cetera)

Richtinggevende vragen bij deze gesprekken kunnen zijn:

- Hoe is het pastoraat in de verschillende sectieteams georganiseerd, en wat kunnen de andere sectieteams daarvan leren?
- Welke positieve elementen in het pastorale werk kunnen worden gedeeld?
- Welke zorgen leven er binnen de sectieteams ten aanzien van pastoraat en hoe kunnen we elkaar daarin ondersteunen?
- Hoe kunnen we er voor zorgen dat signalen vanuit de gemeente op de juiste plekken terecht komen en/of tot bepaalde acties leiden?
- Hoe kunnen we de gemeente betrekken bij het pastorale werk?
- In hoeverre is er aandacht voor leden die lange tijd zeer betrokken bij de gemeente waren en nu die betrokkenheid niet meer tonen?
- Welke acties kunnen ontwikkeld worden om de contacten met andere werkvelden / taakgroepen te intensiveren: in bijzonder jeugd, diaconaat en vieren?

C. College van Diakenen

In het diaconaat geeft een gemeente vorm en uitdrukking aan haar roeping als gemeente van de Heer die niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen. Diaconaat is het (ver)delen van de gaven die de gemeente geeft aan mensen in nood. Vanuit het verdelen van de gaven uit de gemeente stamt ook de taak van diakenen om te dienen in de vieringen van met Maaltijd van de Heer. Via diaconaal werk kan de gemeente antwoord geven op haar roeping om te getuigen en te dienen in deze tijd. Het begint bij bewogen zijn met mensen, vooral mensen in knelsituaties en vaak ook de zwakken in de samenleving. Eraan meewerken dat mensen tot hun recht kunnen komen en een menswaardig leven kunnen leiden in de wereld. Zo kan de liefde van God concreet worden in de contacten tussen mensen. Wellicht meer dan bij andere aspecten van gemeente zijn gaat het bij diaconaat ook om concrete daden. Soms betekent dat in woorden en daden opkomen voor wie geen stem heeft en soms betekent het helpen wie geen helper heeft. Deze hulp kan incidenteel zijn, actuele gebeurtenissen betreffen of structureel van aard zijn.

Net als pastoraat is diaconaat ten diepste een taak voor de hele gemeente. Deze eeuwenoude taak heeft een nieuwe betekenis gekregen in onze participatie samenleving. Het zwaartepunt van de diaconale zorg is in de praktijk toevertrouwd aan enkele gemeenteleden (diakenen). Ook één van de predikanten is actief binnen het College van Diakenen, mede omdat er vaak een nauwe band bestaat tussen diaconale en pastorale zorg. In het diaconale werk kan de gemeente op heel veel manieren dienend en getuigend in de samenleving present zijn. Van oudsher vormen de zeven werken van barmhartigheid een duidelijke handreiking voor de invulling van diaconale houding en activiteiten. Ook in deze tijd herkennen wij deze noden: “eten voor hongerigen, drinken voor dorstigen, bezoeken van zieken, bezoeken van gevangenen, kleden van naakten, onderdak verlenen aan vreemdelingen en doden begraven”. Voorbeelden van onderwerpen waarbij gemeenteleden direct betrokken kunnen worden zijn: de Paasgroetenactie voor gevangenen, de acties voor Amnesty International, inzameling van geld voor actuele gebeurtenissen of specifieke doelen ondersteund door informatie van mensen uit het veld en verkoop van Wereldwinkelproducten na de kerkdienst.

De diaconie ondersteunt individuen, projecten en organisaties in financieel opzicht. Zij verkrijgt de financiële middelen door te collecteren in de erediensten, de jaarlijkse financiële actie, opbrengsten uit het diaconale vermogen en actievoeren voor speciale onderwerpen. Keuzecriteria bij het bestemmen van de gelden zijn met name projecten die aandacht schenken aan het verbeteren van levensomstandigheden in de vorm van kleinschalige projecten met directe contacten waarbij weinig overheadkosten worden gemaakt en veel van het geld direct ten goede komt aan het betreffende project.

Individuele hulpvragen kunnen tot (financiële) ondersteuning leiden. Dit kan ook in de vorm van een bemiddelende rol in de contacten met instanties. We zien dat het netwerk van diakenen voor directe, individuele hulpvragen afneemt. Daarom wil de diaconie de komende jaren goede contacten onderhouden of opbouwen en samenwerken met en financiële ondersteuning geven via de volgende organisaties:

- (1) Het *Annahuis*, Diaconaal Centrum in Breda.
- (2) *HIP* (Hulp in Praktijk), een landelijke organisatie waar een aantal kerken in Breda, inclusief de PGB, aan meedoen. De PGB is actief betrokken bij het opzetten van een lokale stichting, HIP West-Brabant, om vraag (hulp) en aanbod (vrijwilligers) dichterbij de mensen te brengen.
- (3) *Schuldhulpmaatje*, een initiatief van de kerken in Nederland. Vrijwilligers worden opgeleid om hulp te bieden aan mensen die te maken hebben met (dreigende) schulden. De PGB is actief betrokken bij het opzetten van een lokale stichting voor Breda.
- (4) *HIBO* (Hulp in Bijzondere Omstandigheden) in Breda, een stichting die geen eigen vermogen heeft, maar hulp financiert uit donaties of bemiddelt tussen hulpverleners en een aantal fondsen.
- (5) *STOB* (Steunpunt Ongedocumenteerden Breda), een organisatie die gesprekspartner wil zijn van ongedocumenteerde immigranten, waardoor het mogelijk is hen de weg te wijzen naar instanties voor directe hulp.

Naast het College van Diaconen zijn er twee bijzondere werkgroepen actief onder de vlag van de Diaconie:

- (1) *ZWO* (Zending, Werelddiakonaat en Ontwikkelingssamenwerking), hierbij gaat het om de missie van de kerk om midden in de wereld te staan. De ZWO-commissie is een samenwerkingsverband met Ginneken en Prinsenbeek en selecteert elke 2 jaar een speciaal project waarvoor actie wordt gevoerd in de gemeente.
- (2) *Diaconale Werkgroep Breda-Wismar-Arad*, speciale banden zijn er met de zuster gemeentes Wismar in Duitsland en Arad in Roemenië waarbij de ontmoeting centraal staat. Voor Arad is ook materiële steun nog nodig en daar wordt actief aan gewerkt in de gemeente.

Richtinggevende vragen voor beleidsontwikkeling:

- Welke diaconale taken/werkzaamheden willen we vasthouden, loslaten, vernieuwen?
- Is er ruimte voor nieuwe vormen van diaconaat, naast de bestaande?
- Welke mogelijkheden van samenwerking met maatschappelijke organisaties zijn er en welke samenwerkingsmogelijkheden kunnen daadwerkelijk aangegaan worden?
- Welke mogelijkheden liggen er in intensivering van contacten met pastoraat en jeugd?
- Hoe kunnen we de gemeente betrekken bij de diaconale taak?
- Hoe kan de diaconie de gemeente informeren over de praktijk van haar diaconale werk, zodat er enthousiasme ontstaat bij andere gemeenteleden?
- Hoe kunnen we met diaconale activiteiten ons gezicht als PGB laten zien in de stad?

D. College van Kerkrentmeesters

De opdracht aan het college van kerkrentmeesters is de verzorging van de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de kerkelijke gemeente van niet-diaconale aard.

Op basis van de relevante ontwikkelingen in de gemeente en de ontwikkelingen op het gebied van personeel en vrijwilligers zijn de volgende beleidsdoelen geformuleerd:

a. De structurele inkomsten uit de gemeente moeten worden geconsolideerd dan wel verhoogd zodat:

- De vier deeltijd predikantsplaatsen in stand kunnen worden gehouden
- De vier kerkgebouwen voor de eredienst open kunnen blijven
- De noodzakelijke structurele investeringen in pastoraat kunnen worden gedaan
- De gemeentelijke activiteiten kunnen worden uitgevoerd
- Trainingen, cursussen en begeleiding voor predikanten en andere kerkelijk werkers mogelijk blijven
- De noodzakelijke vervangingsinvesteringen kunnen worden gedaan

b. Ontwikkelen van nieuwe inkomsten genererende activiteiten en optimaliseren van bestaande. Te denken valt aan diverse commerciële activiteiten, verhuur, enz.

c. In bezit hebben van een goed onderhouden kerkgebouwen.

d. Veiligheid. De veiligheid tijdens de diensten en kerkelijke activiteiten heeft de eerste prioriteit.

e. De werklast van de het personeel is niet onevenredig zwaar en er is oog voor de balans werk/ privé.

f. Werknemers en vrijwilligers weten zich gewaardeerd en moeten zich kunnen ontplooien.

g. Archiveren

Het College van Kerkrentmeesters moet daarnaast bij het opstellen van een meerjarenbegroting rekening houden met een aantal ontwikkelingen, welke van invloed zijn op de te verwachten inkomsten, de wensen m.b.t. de kerkelijke gebouwen en het personeelsbeleid. De meest belangrijke ontwikkelingen zijn:

- 0 Ledenaantal daalt met gemiddeld 3% per jaar en de opbouw in leeftijd verandert.
- 0 Toename randkerkelijkheid zich onder meer uitend in een toename van het aantal gemeenteleden die weinig tot niets bijdragen.
- 0 In onze kerkgebouwen worden alleen morgendiensten gehouden. In dit beleidsplan is voorzien dat ten minste 10 keer per jaar er gezamenlijke diensten plaats vinden.

Dit overziende is het financieel gezond houden van onze kerkelijke gemeente een behoorlijke uitdaging.

E. De taakgroep Kerkblad S'amen

Een christelijke gemeente leeft van het Evangelie: Goede Boodschap. Het is daarom van levensbelang dat een gemeente beschikt over uitstekende mogelijkheden om de boodschap door te geven. Zowel de blijde boodschap aangaande Jezus, maar ook alle andere berichten die voor de kwaliteit en het functioneren van de gemeente nodig zijn. Kortom een goed communicatieapparaat, en minstens zo belangrijk een goede communicatiehouding. In veel gemeenten wordt dit aspect ook wel ervaren als de achilleshiel.

Goede communicatie is ook voor het organiseren van ons geloofsleven onmisbaar. Voor het ontmoeten van elkaar, maar ook voor betrokkenheid bij de gemeente in deze wereld. Met goede, efficiënte en effectieve PR kan de gemeente zich naar binnen en naar buiten presenteren als een aantrekkelijk open gemeenschap. Gelet op actuele de technische mogelijkheden en het veelvuldige gebruik hiervan in de samenleving, moet ook onze gemeente moderne communicatiemiddelen zoals *social media* en de website optimaal inzetten. Daarbij dient gestreefd te worden naar één moderne, goed toegankelijke, interactieve website, waarop ook de kerkdiensten te volgen zijn.

Een apart onderdeel van het PR en Communicatie beleid van de PGB, is de taakgroep S'Amen, die al vele jaren binnen de PGB werkzaam is.

De doelstelling van de kerkenraad is om te komen tot een taakgroep PR en Communicatie, waar de redactie van het kerkblad S'amen onder wordt gebracht. Een taakgroep PR en Communicatie is gewenst om iedereen (gemeenteleden en anderen) in staat te stellen om op snelle, eenvoudige en aansprekende wijze alle gewenste of nodige informatie aangaande de PGB te verkrijgen. Met het in werking treden van dit beleidsplan is het goed een evaluatieproces ten aanzien van de huidige communicatiemiddelen te starten (S'Amen, verschillende websites, nieuwsbrieven). Uiteraard heeft dit proces ten doel om het goede te behouden en aandachtspunten te verbeteren. Daarbij zal er aandacht moeten zijn voor de mogelijkheid van een integratieproces van de huidige communicatiedragers, waarbij op eenvoudige wijze alle middelen kunnen worden benut.

Onderdeel van deze evaluatie zal ook moeten zijn de wijze van presenteren van de berichten. Er wordt nu bijna geen onderscheid gemaakt in berichtgeving van de eigen gemeente en berichtgeving van andere kerken of organisaties. Dit verdient opnieuw doordenking.

Richtinggevende vragen voor beleidsontwikkeling:

- Hoe kan de taakgroep PR & Communicatie behulpzaam zijn bij het opzetten van een communicatieplan voor de interne en externe communicatie?
- Op welke wijze kan de website een meer interactief en persoonlijk karakter krijgen?
- Wat is er nodig om de zondagse diensten via de website uit te zenden of andere nieuwe media?
- Op welke wijze kunnen we social media een prominentere rol laten spelen in onze externe communicatie?
- Welke verbeterpunten levert een evaluatieproces t.a.v. S'Amen op?
- Welke integratie is mogelijk van de huidige communicatiedragers binnen de verschillende kerkgemeenschappen ?

F. De taakgroep Lutherana

De taakgroep Lutherana is een taakgroep van de Protestantse Gemeente Breda. Haar taak is de inbreng en het vruchtbaar maken van de Lutherse traditie voor de hele PGB en daarbuiten. Deze taak is conform de fusieovereenkomst van 2013. Naast het houden van maandelijkse diensten volgens de Lutherse liturgie in Lutherse kerk en het pastoraat aan de resterende leden van deze kern gaat het bij de taken van de taakgroep vooral om het zichtbaar maken ervan in de andere geloofsgemeenschappen binnen de Protestantse Gemeente te Breda. Te denken valt aan het organiseren en faciliteren van diensten volgens de lutherse liturgie in de Markus-, Johannes- of Lucaskerk, inclusief viering Heilig Avondmaal volgens Lutherse traditie, geloofsgesprekken (ook in oecumenisch verband), theologische lezingen, bijzondere kerkmuzikale evenementen als bijvoorbeeld cantate- of getijdendiensten en Lutherana stukjes in S'Amen en andere media van de PG Breda. Daarnaast heeft de taakgroep Lutherana ook adviesfunctie naar de kerkenraad bijvoorbeeld bij discussies waarbij een bijzonder luthers standpunt geformuleerd moet worden.

G. De taakgroep Jeugd en Jongeren

De taakgroep jeugd en jongeren neemt een aparte plaats in. Alle taakgroepen en werkvelden zijn gevormd en afgebakend rond taken en aandachtsvelden. Deze taakgroep werkt voor de groep jeugd in de leeftijd 0-18 (komt met ouders mee in de kerk) en de groep jongeren in de leeftijd 18-30 (zelfstandig wonend). In een gemeente is het van groot belang dat bijzondere aandacht wordt gegeven aan opgroeiende kinderen. Op jonge leeftijd maken ze kennis met een snelle, complexe en veelal ingrijpende samenleving. In die wereld van veel geluiden, stemmen en indrukken is het van grote waarde om ze vertrouwd te maken met Bijbelse waarden en normen (de verhalen, geloven, vertrouwen, bidden, keuzen maken), met de gebruiken van de kerk (dopen, avondmaal, vieringen). In de hoop dat de kinderen in hun jeugd zo geraakt worden door de rijkdom en waarde van geloven, dat ze het op hun eigen manier, met eigen vormen willen meenemen op hun weg door het leven. Natuurlijk hopen allen die zich inzetten voor jeugd en jongeren ook dat ze hun betrokkenheid bij kerk en gemeente zullen invullen. Belangrijker is dat de beweging van geloven en vertrouwen een vervolg krijgt in de komende generatie en dat jonge leden van de gemeenten elkaar daarin ondersteunen, dragen, inspireren, rechtzetten. Daarom moet er een samenhangend programma van mogelijkheden en vormen worden aangeboden voor begeleiding van onze jeugd en jongeren tussen 0 en 30 jaar.

Met de instelling van een taakgroep Jeugd en Jongeren willen we de jeugd en jongeren van de gemeente stimuleren en mogelijkheden bieden om bezig te zijn met geloven, met God, met de ander en met de wereld om hen heen. Jeugd- en jongerenwerk helpt hen om op een aansprekende manier zelf te ontdekken wat ze van geloven vinden en wat ze ermee kunnen in het geheel van de kerk.

Aan deze taakgroep zal in ieder geval een predikant deel nemen, die Breda breed meehelpt om de betrokkenheid van jeugd en jongeren bij onze gemeente te stimuleren.

Richtinggevende vragen voor beleidsontwikkeling:

- Welke nieuwe vormen van jeugd- en jongerenwerk willen we ontwikkelen, naast de bestaande?
- Zijn er mogelijkheden voor samenwerking met maatschappelijke organisaties zijn er en welke samenwerkingsmogelijkheden kunnen daadwerkelijk aangegaan worden?
- Welke mogelijkheden liggen er in intensivering van contacten met pastoraat en diaconaat?
- Hoe kunnen we de gemeente betrekken bij het jeugd- en jongerenwerk, zodat er enthousiasme ontstaat bij andere gemeenteleden en dit werk goed is ingebed in de gehele gemeente?

H. De taakgroep Leren en Toerusten

Alles wat van waarde is (of waardevol gevonden wordt) verdient zorg, aandacht en onderhoud. Dat geldt ook voor geloven en samen gemeente zijn. Zowel voor de gemeenschap als geheel als voor de individuele gelovigen is het van belang dat er mogelijkheden voor verdieping, bezinning, leren en toerusting worden geboden. Geloof en kennis kunnen verdiept worden en nieuwe impulsen krijgen en vaardigheden kunnen worden verworven. Door cursussen, trainingen, gespreksgroepen kunnen gemeenteleden worden toegerust voor hun bijdragen en taken in de gemeente. Al die activiteiten met een lerend, toerustend karakter, brengen elementen van ontmoeten met zich mee. Ontmoeten van anderen, ideeën, invalshoeken, spiritualiteit en daardoor ook opnieuw ontmoeten van jezelf en ook ontmoeten van God. Deze activiteiten dragen ook bij aan een visie op en houding t.o.v. mensen, geloven, de kerk, de samenleving. Veel van deze activiteiten lenen zich voor oecumenische samenwerking.

Bij Leren en Toerusten gaat het er om dat de gemeente en haar leden mogelijkheden krijgen om zichzelf en elkaar steeds meer te leren verstaan in het licht van het evangelie van Jezus Christus en verdieping van de geloofsbeleving te bereiken. Hiermee worden voorwaarden geschapen voor het ontmoeten van anderen en de Ander.

We denken daarbij aan:

- *Gespreksgroepen.* In onze gemeente zijn er diverse gespreksgroepen. Vaak zijn dit groepen die al jaren bij elkaar komen (sommigen bestaan al meer dan twintig jaar). Meestal ontmoeten de leden elkaar bij iemand thuis, rond een bepaald thema of boek, maar er zijn ook groepen die in één van de kerkgebouwen samenkomen en waarbij steeds een inleider wordt uitgenodigd (de oecumenische gespreksgroep in de Lucaskerk en de Noordsoos in de Franciscuskerk). Naast deze groepen zijn er zo nu en dan ook kortlopende groepen: bijvoorbeeld een groep die in een serie bijeenkomsten een boek bespreekt of een pastorale gespreksgroep met een afgerond aantal bijeenkomsten (een rouw- en verliesgroep). *De taakgroep Leren en Toerusten heeft een overzicht van de gespreksgroepen in onze gemeente en bekijkt, in overleg met de predikanten, waar nieuwe groepen kunnen worden opgestart.*
- *Leerhuis.* Met RK parochies en protestantse buurkerken is er een goede samenwerking op dit terrein (denk aan de jaarlijkse filmcyclus en aan het leerhuis in de Lucaskerk). Die samenwerking willen we koesteren en aanmoedigen. Enige jaren geleden is door enkele gemeenteleden het initiatief genomen om alle activiteiten, ook van andere kerkgenootschappen, te verzamelen, op elkaar af te stemmen en elk half jaar te publiceren in een speciaal katern in S'amen. De Raad van Kerken – een veel beter platform hiervoor dan het kerkblad van één kerkgenootschap – heeft positief gereageerd op de vraag om dit initiatief over te nemen. Er wordt nagedacht over een kwartaaluitgave die in alle kerken wordt verspreid. *Onze taakgroep Leren en Toerusten beperkt zich dus tot het coördineren van activiteiten waar één van de PGB-kerken bij betrokken is. Het is haar taak om (1) elk half jaar een aantal mensen uit de vier kerken (inclusief in elk geval één van de*

predikanten) bij elkaar te roepen om geplande activiteiten zo op elkaar af te stemmen dat ze elkaar niet beconcurreren, (2) te bekijken of er, het geheel overziend, geen hiaten zijn in het programma (is er bijvoorbeeld aandacht voor een diaconaal thema, voor kunst of voor muziek?) en (3) gemeenteleden te stimuleren om deel te nemen aan activiteiten in elkaars kerkgebouwen (in overleg met de werkgroep communicatie).

- *Catechese.* De predikanten ontwikkelen, samen met de predikant van de PG Ginneken en jeugdouderlingen en andere betrokkenen, een eigentijds catecheseprogramma voor kleine en grotere kinderen en tieners, als ook voor bijvoorbeeld doopouders.
- *Toerusten van gemeenteleden met een bepaalde taak in de gemeente.* Te denken valt aan verdiepingsbijeenkomsten voor pastorale medewerkers en diakenen (bijvoorbeeld ook het gezamenlijk bezoeken van de landelijke pastorale en diaconale dagen), maar ook aan bijvoorbeeld een lectorentraining of een liturgiemiddag voor cantorijleden en organisten. Dit is bij uitstek iets dat Breda-breed kan worden aangeboden. *De taakgroep Leren en Toerusten heeft hierin een coördinerende taak.*

Richtinggevende vragen voor de toekomst

- Welke passende vormen van ondersteuning en toerusting kan *leren en toerusten* aanbieden aan de verschillende taakgroepen en werkvelden?
- Welke mogelijkheden zijn er om te komen tot samenwerking met soortgelijke commissies uit andere kerken?
- Op welke wijze kan het aanbod van *leren en toerusten* nog duidelijker via PR communicatie in de gemeente naar voren gebracht worden?
- Welke mogelijkheden zijn er om verbinding te maken tussen geloof en cultuur? (kunst en muziek)

I Het ambt en de taken van de predikanten

Vanwege hun bijzondere positie in de gemeente wordt hier afzonderlijk aandacht besteed aan het ambt en de taken van de predikanten.

Predikanten worden voor gewone werkzaamheden verbonden aan de gemeente, in ons geval dus aan Breda. Aan predikanten wordt arbeid toevertrouwd door de kerkenraad. Dit 'toevertrouwen' is iets anders dan 'opdragen': het is dan ook nodig dat over taken overeenstemming wordt bereikt tussen predikant en kerkenraad. Een predikant heeft geen vrijbrief om zomaar een kant op te gaan, die de kerkenraad niet wil. De predikant staat echter niet in een werknemer-werkgever relatie ten opzichte van de kerkenraad, hij of zij heeft een eigen ambtelijke verantwoordelijkheid. Wel wordt periodiek een gesprek gevoerd op voet van gelijkwaardigheid tussen een afvaardiging van de kerkenraad en predikanten over het functioneren ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de gemeente; hiervan wordt een verslag gemaakt. Het ligt voor de hand dat de voorzitter van de kerkenraad en de voorzitter of een lid van een sectieteam rondom het kerkgebouw waaraan de predikant is verbonden, gezamenlijk dit jaargesprek of voortgangsgesprek voeren.

Predikanten zijn allereerst predikant van de plaatselijke gemeente, maar tegelijkertijd zijn zij ook predikant in en van de Protestantse Kerk in Nederland. Bedoeld wordt vooral dat zij deel uitmaken van een groter geheel en dus ook een verbondenheid hebben met de landelijke kerk (dat is iets anders dan aangestuurd worden).

Tot het dienstwerk van predikanten behoort met name:

- de bediening van Woord en sacramenten (taken met betrekking tot de eredienst)
- catechese en toerusting;
- het verkondigen van het evangelie in de wereld;
- de herderlijke zorg (onder meer bezoekerwerk) en het opzicht, samen met de ouderlingen;
- het dienen van de kerk in meerdere (ambtelijke) vergaderingen (zoals classis, synode).

Samen met de andere twee ambten van ouderling (waaronder ook ouderling-kerkrentmeester) en diaken, oefenen predikanten hun taken uit tot opbouw van de gemeente. Het ene ambt is niet meer dan het andere, de ene ambtelijke vergadering heerst niet over de andere. Deze structuur van onze kerk wordt presbyteriaal-synodaal genoemd.

Na vervulling van een vacature zullen vier predikanten part-time werkzaam zijn in de gemeente. De predikanten vormen samen het ministerie. Elk heeft ook een eigen pastorale gemeenschap samenhangend met het kerkgebouw, waaraan een predikant is verbonden. Met ingang van 2017 wordt intensiever in teamverband samengewerkt, met name ook bij diverse taken die Breda breed worden opgepakt en ingevuld.

Ten opzichte van de situatie van voor de eenwording krijgt een predikant zijn 'opdracht' niet langer meer vanuit een wijk c.q. gemeenschap. Er is een hybride situatie waarin een predikant zowel voor de gemeenschap behorende bij een kerkgebouw als voor Breda werkzaamheden verricht. De kerkenraad beseft dat van een ieder de nodige flexibiliteit wordt gevergd om hier goed vorm aan te geven.

J Kerkmusici

De Protestantse Kerk in Nederland heeft de positie van de kerkmusici (cantor-organist, organist of cantor) ook formeel geregeld. Zij worden geacht leiding te geven aan de muzikale vormgeving van de erediensten, waaronder de gemeentezang. De kerkmusicus wordt benoemd door de kerkenraad en kan worden aangesteld op basis van een arbeidsovereenkomst of op basis van vrijwilligheid. Hierbij worden drie niveaus onderscheiden.

In Breda is er een kerkmusicus functieniveau 1. De overigen kerkmusici zijn aangesteld als vrijwilliger functieniveau 3. De taken van de kerkmusicus niveau 1 is behalve het bespelen in de kerkdiensten van de gemeenten en het onderhouden van het niet-monumentale, maar wel landelijk erkend belangrijk orgel in de Grote Kerk, het bijscholen van de overige organisten. Voorzien is dat de tijdelijke aanpassing van het laatste deel van zijn functie wordt omgezet in een permanent deel. Daarbij zal de ondersteuning van de diensten in de Grote Kerk worden teruggebracht. Naast de organisten zijn er ook een tweetal vrijwillige dirigenten voor de koren in de Lucaskerk en de Markuskerk.

Belangrijk is een goede samenwerking tussen de predikanten en organisten. Een predikant heeft de verantwoordelijkheid voor het voorbereiden van een dienst, maar zij of hij is gehouden om goed nota te nemen van de deskundige adviezen van een organist of musicus. Zowel predikant als organist moet er op uit zijn om te komen tot een passende en luisterrijke invulling van de eredienst.

Concept - Doelstellingen voor de periode 2017 – 2020

	Doelstelling	Trekker	Planning	Voortgang
1	Ontwikkeling eigen profiel kerkgemeenschappen in diensten en daar buiten	Sectie teams	2017 e.v.	++/+/0/-/--
2	Vormgeving aan Oecumene in onder meer de diensten	S.teams Tkg. L&T	2017 e.v.	
3	Nieuwe vormen van pastoraat en gemeenteopbouw	Pred. & S.teams	2017 e.v.	
4	Organiseren jaarlijkse bijeenkomst voor alle of groepen van nieuw ingekomenen in Breda	K.raad & S.teams	2018 e.v.	
5	Zorg dragen voor een frisse uitstraling van de gebouwen en bij de tijd houden van de voorzieningen	K.raad, CvK & S.teams	2017 e.v.	
6	Aandacht voor leden die wel betrokken zijn, maar niet zozeer bij zondagse diensten	Pred. & S.teams	2018 e.v.	
7	Taakgroep PR en Communicatie instellen en invullen	K.raad	2017/18	
8	Gezamenlijke website inrichten	Tkg. PR en Comm	2017/18	
9	Project "Breda Breed": gezamenlijke activiteiten stimuleren en faciliteren; initiatieven vanuit gemeente ondersteunen.	K.raad & S.teams	2018 e.v.	
10	Zorg dragen voor tenminste 12 gezamenlijke diensten per kalenderjaar	K.raad & S.teams	2017 e.v.	
11	Taakgroep Leren en Toerusten instellen en invullen	K.raad	2018	
12	Basiscatechese, rouwgroep, doopcatechese, cursus 'opnieuw beginnen' initiëren	Pred. & Tkg. L&T	2017 e.v.	
13	Taakgroep Jeugd en Jongeren instellen en invullen	K.raad	2017	
14	Gezamenlijke diaconale activiteiten verder verankeren in de gemeente	CvD	2017 e.v.	
15	Activiteiten organiseren om mensen van buiten eigen gemeente te bereiken, b.v. met maaltijden of wandelen	CvD, S.teams	2018 e.v.	
16	Doe-kerk zijn: elk kwartaal een concrete activiteit (à la NL doet)		2018 e.v.	
17	Spreken van de Kerk: twee x p.j. bijeenkomst organiseren gericht op relatie kerk en maatschappij, b.v. over levensbeëindiging, rentmeesterschap, kloof tussen rijkdom en armoede. Dit i.s.m. Raad van Kerken Breda	Tkg. L&T, K'raad	2018 e.v.	
18	Deel gaan nemen aan de initiatief 'Groene Kerk' om zo telkens duurzamer te gaan werken	CvK, K'raad	2017 e.v.	
19	Onderbrengen kerkgebouwen in afzonderlijke stichtingen	CvK	2017 e.v.	

